

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ג, 2013
מספר השאלון: 216,932631

יהדות

לבתי ספר עצמאיים

3 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	דינים	—	(6×10)	—	60 נקודות
פרק שני	—	יהדות	—	(8×5)	—	40 נקודות
				סה"כ	—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – דינים (60 נקודות)

ענה על עשר מהשאלות 1-12.
בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 6 נקודות).

הלכות פסוקי דזמרה

1. א. ציין אם באמצע פסוקי דזמרה מותר לעשות כל אחד מהדברים האלה –
(1) לענות אמן.
(2) לענות לקדיש ולקדושה.
(3) לענות "ברוך הוא וברוך שמו".
(4) לומר עם הציבור את הפסוק "שמע ישראל".
(4 נקודות)
ב. מדוע אומרים "מזמור לתודה"? (2 נקודות)

הלכות ברכות על מאכלים מחמשת מיני דגן

2. א. מהי "פת הבאה בכיסנין"? ציין שתי אפשרויות. (3 נקודות)
ב. איזו ברכה מברכים לפני אכילת "פת הבאה בכיסנין", ואיזו ברכה מברכים אחרי אכילתה?
בתשובתך התייחס לשני מצבים. (2 נקודות)
ג. האם צריך ליטול ידיים לפני אכילת "פת הבאה בכיסנין"? פרט. (נקודה אחת)

מלאכת הצובע

3. א. האם מותר לערבב יין אדום ביין לבן? פרט את תשובתך. (2 נקודות)
ב. בָּאָר את שתי הפעולות (1)-(2) שלפניך, וציין בנוגע לכל אחת מהן אם מותר לעשותה בשבת.
(1) צביעה שאינה מתקיימת.
(2) צביעה דרך לכלוך.
(4 נקודות)

מלאכת התופר

4. א. איזו פעולה בעצים אסורה משום מלאכת התופר? (2 נקודות)
ב. (1) באיזה תנאי מותר למתוח שרוך המושחל במכפלת הבגד?
(2) באיזה מקרה אסור למתוח שרוך המושחל במכפלת הבגד גם אם התנאי שציינת בסעיף (1) מתקיים?
(4 נקודות)

הלכות מוקצה

5. א. כתוב את ההגדרה של המושג "מוקצה". (נקודה אחת)
 ב. מדוע אסרו חכמים לטלטל "מוקצה"? כתוב שני טעמים. (2 נקודות)
 ג. הסבר מהו "מוקצה מחמת חסרון כיס", והבא שתי דוגמאות לסוג זה של "מוקצה". (3 נקודות)

דיני הגעלה

6. א. כשרוצים להגעיל כלי — על מה יש להקפיד בנוגע לכלי עצמו? (2 נקודות)
 ב. ציין בנוגע ל**כל אחד** מהכלים (1)–(4) אם הוא טעון ליבון או שהוא חסר תקנה —
 (1) מחבת.
 (2) תבנית אפייה.
 (3) כלי שהקת שלו דבוקה אליו בדבק.
 (4) מגררת (פומפייה).
 (4 נקודות)

הלכות ראש השנה

7. א. ציין שישה שינויים בנוסח תפילת שמונה־עשרה בעשרת ימי תשובה. (2 נקודות)
 ב. ציין מה הדין אם שכח לומר כל אחד משינויי הנוסח שציינת בסעיף א. (4 נקודות)

הלכות מאכלות אסורות

8. א. מי שאכל תפוחי אדמה שבושלו בסיר בשרי — האם מותר לו מיד לאחר מכן לשתות חלב? (3 נקודות)
 ב. מי שאכל בשר בשבת, ורוצה לאכול מאכל חלבי בסעודה שלישית על אותו שולחן — מה עליו לעשות? (3 נקודות)

דיני מצוות התלויות בארץ

9. א. באילו שנים נוהג מעשר שני, ובאילו שנים נוהג מעשר עני? (2 נקודות)
 ב. הסבר את שני המושגים האלה:
 (1) פדיון מעשר שני.
 (2) ביעור מעשרות.
 (4 נקודות)

הלכות גנבה וגזלה

10. א. מדוע אסור לקנות מגנב חפץ גנוב? (2 נקודות)
ב. באיזה מקרה מותר לקנות מגנב חפץ שנגנב? (2 נקודות)
ג. האם מותר לקנות מגנב גוי? נמק. (2 נקודות)

הלכות אבדה ומציאה

11. א. מי שמצא אבדה במקום שרובו עכו"ם — מה עליו לעשות? פרט. (2 נקודות)
ב. באיזה מקרה אין לגעת באבדה? (2 נקודות)
ג. באיזה מקרה אדם מקיים מצוות השבת אבדה אף שהחפץ עדיין לא אבד? (2 נקודות)

הלכות כיבוד אב ואם

12. א. "היו אביו ואמו ישנים... אסור להקיצם משנתם".
ציין שני מקרים שבהם מצווה להקיצם. (2 נקודות)
ב. בתורה כתוב "איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו".
איזו הלכה למדו חז"ל מהסמיכות בפסוק בין מורא אב ואם לשמירת שבת? (2 נקודות)
ג. "היה קוץ תחוב לאביו או לאמו" — מה עליו לעשות? התייחס לשני מצבים.
(2 נקודות)

פרק שני – יהדות (40 נקודות)

ענה על חמש מהשאלות 13-18.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 8 נקודות).

פרקי אבות, פרק ב', משנה י'

- 13. א.** "הם אמרו שלושה דברים... יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך, ואל תהי נוח לכעוס, ושוב יום אחד לפני מיתתך, והווי מתחמם כנגד אורן של חכמים".
לכאורה נאמרו במשנה זו ארבעה דברים. הסבר לפי ר"ע מברטנורה מדוע נכתב בתחילת המשנה "שלושה דברים". (2 נקודות)
- ב.** לפי ר"ע מברטנורה, הסבר את דברי המשנה "הווי זהיר בגחלתן". (2 נקודות)
- ג.** "נשיכתן (של חכמים) נשיכת שועל, ועקיצתן עקיצת עקרב, ולחישתן לחישת שרף".
(1) לפי ר"ע מברטנורה, מדוע הזכיר התנא שועל במשל?
(2) לפי ר"ע מברטנורה, מהו הנמשל של המשל המצוטט?
(4 נקודות)

פרקי אבות, פרק ב', משניות ט"ו-ט"ז

- 14. א.** כתוב את ההסבר של ר"ע מברטנורה לדברי המשנה "היום קצר והמלאכה מרובה".
(3 נקודות)
- ב.** לפי ר"ע מברטנורה, כנגד איזה טיעון הדגיש התנא "לא עליך המלאכה לגמור"?
(3 נקודות)
- ג.** לפי ר"ע מברטנורה, כנגד איזה טיעון אמר התנא "ולא אתה בן חורין לִפְטֹל ממנה"?
(2 נקודות)

רמב"ן, פירוש התורה, בראשית, י"ב, ו'

- 15.** "אומר לך כלל, תבין אותו בכל הפרשיות הבאות".
- א.** מהו הכלל שרמב"ן מתכוון אליו? הסבר אותו. (3 נקודות)
- ב.** על פי הכלל הזה, מהו ההסבר של רמב"ן לפסוק "ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם"?
(3 נקודות)
- ג.** לפי רמב"ן, מדוע הנביאים ירמיהו ואלישע עשו מעשה בנבואתם? (2 נקודות)

רמח"ל, מסילת ישרים, פרק ב'

16. א. על מי כתב רמח"ל כי "הוא פחות מהבהמות ומהחיות"? (2 נקודות)
- ב. את מי השווה רמח"ל ל"סומא ההולך על שפת הנהר"? (2 נקודות)
- ג. "זאת באמת אחת מתחבולות היצר הרע וערמתו".
הסבר מהי התחבולה של יצר הרע שאליה רמח"ל מתכוון בדבריו.
(2 נקודות)
- ד. מדוע האדם זקוק לעזרת ה', ובאיזה תנאי הוא זוכה לעזרה זו? (2 נקודות)

ספר החינוך, הקדמה

17. א. איזו טענה בעל ספר החינוך מחזק באמצעות המשל על מי הנחל ו"חכם אחד רופא מובהק"?
(2 נקודות)
- ב. "נתינת התורה... מחויבת לתשלום היצירות".
מה הן ה"יצירות" שבעל ספר החינוך התכוון אליהן, וכיצד השלימה אותן נתינת התורה?
(4 נקודות)
- ג. מה נתן ה' לעולם, מלבד התורה שנתן לישראל, כדי שיתאפשר "תשלום היצירות"?
(2 נקודות)

ספר החינוך, מצוות כיבוד אב ואם

18. א. כיצד מכבדים אב ואם? פרט. (2 נקודות)
- ב. הסבר כיצד מצוות כיבוד אב ואם מביאה לידי הכרת טובה לה'. (3 נקודות)
- ג. מה דינה של אישה נשואה בנוגע לקיום מצווה זו? (נקודה אחת)
- ד. מה תפקידו של בית הדין בקיום מצווה זו? (2 נקודות)

בהצלחה!